

EL - ĞANIYY - EL - MUĞNÎ

El-Ğaniyy, Allah-ü Âzîmüŝŝan'ın esmâ-i ilâhisinden bir ism-i ŝerifleridir. Ğaniyy, çok zengin, her ŝeyden müstağnî olan, hiçbir şeye ihtiyacı olmayan demektir. Bu sıfat tam ve mutlak surette Allah'a mahsustur. Gerek zâtında, gerek sıfatında gerekse fiiliyatında hiçbir zaman, hiçbir surette hiçbir şeye muhtaç olmayan bununla beraber bütün ihtiyaçları tatmin eden, her yarattığı canlının ihtiyacına cevap veren tek Ğaniyy'dir. O'nu sıfatları nâmütenâhîdir.

O Allah ki, Mâlik'ül-mülk'tür, mülkün yegâne sahibi O'dur. O Allah ki Melik'il Hakk'ul mübîn'dir, mülkünün melikidir. Tasarruf hakkı yalnız zâtına mahsustur. O Ğaniyy olan Mevlâ'yı kendi beyanlarından dinleyelim:

"Ey insanlar! Allah'a muhtaç olan sizsiniz. Zengin ve övülmeye layık olan ancak O'dur." ¹

Bu ayet-i kerîmede Allah Teâlâ açık bir beyan ile kendini tanıtır, kulları bir yönüyle ikaz ediyor, olur ki insan zaman zaman içinde bulunduğu çeşitli imkanlardan ve çeşitli nimetlerden dolayı kendinde bir varlık görür, şımarır, kibre düşebilir. İşte pek çok hikmetlere binaen Allah kullarına kendini tanıtır mülkün sahibinin yalnız yüce zâtı olduğunu ve yalnız kendisinin El-Ğaniyy olup herkesin O'na muhtaç olduğunu ilan ediyor. Düşünüp idrak etmeyen kullarını uyarıyor ki kendinde bir varlık vehmedip kibre, ucba düşmesinler, şımarıp haktan uzaklaşmasınlar diye.

Maddî ve manevî her nimetin hakiki mâliki Allah'tır, fakat insanoğlı cehaletinden, gafletinden bu hakikati görmez de içinde bulunduğu imkânları kendinden bilir. Kendi aklıyla, gücüyle kazanmış olduğunu zannedip asıl yaratıcı, takdir edeni unuttur veya hiç hesaba katmaz. Bunun içindir ki Yüce Allah Kur'an-ı Azîmüşşan'ın pek çok ayetlerinde mülkün sahibi olduğunu, tek Ğaniyy olanı kendi zâtı olduğunu beyanla kullarını şımarıp kibre, ucba düşmesinler, nankör olmasınlar diye uyarır. Kur'an'a kulak veren ve vicdan muhasebesi yapan herkes bilhassa mümin kul, bu uyarılarla kendine gelir, haddini bilir ve her şeyin hakiki maliki olan Rabbinin mülkünde ortaklık iddiasında bulunmayıp esas sahibinin Rabbi olduğu gerçeğinin dışına çıkmaz. O kul, kendisinin bir emanetçi olduğunu, kendine düşen görevin onun için takdir edilen nimetin yine Allah'ın bildirdiği şekilde kullanılması olduğunu bilir. Asla şımarmaz, kibre, ucba düşmez, haddini bilir. Bir tek Ğaniyy vardır, o da Yüce Allah'tır. Zerreden küreye kadar bütün mevcudatı yaratan tek Mâlik olan Allah, el-Ğaniyy'dir.

El-Muğnî ism-i ŝerifinin tecellisi ile Allah istediğini zengin eder. O Allah ki dilediğine dilediği kadar ihsanlarda bulunur, dilediğine çok verir, dilediğine az verir. Bazı kulları ömrü boyunca bolluk içinde yaşatır, bazılarını bolluktan dara düşürür, bazılarını da fakirken zengin yapar. Kulları ve servetleri üzerinde dilediği gibi tasarruf etmek hakkıdır. Mal-mülk sahibi O'dur, dilediğine çok, dilediğine az verir, O Allah ki kudret ve hikmet sahibidir. Bu icraat adeta bir mihenk mahiyetindedir, kulun ayarını ortaya koyar. Kimilerinde teslimiyet ve sadakat, kimilerinde itiraz ve şekavet görülür. Bu dünya bir imtihan yeridir. Herkes bu âleme gelir, rengini, tavrını gösterir ve geçer gider. Allah (c.c) buyuruyor:

"Her canlı, ölümü tadar. Bir deneme olarak sizi hayırla da, ŝerle de imtihan ederiz. Ve siz, ancak bize döndürüleceksiniz." ²

Bu manaya işaret eden ayet-i kerîmeler pek çoktur. Maksat ne zenginlik, ne de fakirliktir, maksat imtihanı kazanmaktır. Bu da Allah'ın takdirini, şahsı için nasip ettiğini canla başla kabullenmekle olur. Allah bazı kullarını varlıkla imtihan eder, bazı kullarını da yoklukla. Varlık da yokluk da bir imtihan vesilesidir. Hatta varlığın imtihanı daha ağırdır, denebilir. Varlık nisbetinde ŝükrün artması gerekir ve o bir emanettir ki o emaneti yerli yerine tevdi etmesi gerekir. Onda pek çoklarının hakkı vardır, hakkın yerini bulması gerekir. O zengin kişi adeta veznedar gibi olma durumundadır ki, elinden pek çok paralar geçmesine rağmen o paraların içinde kendi hakkı yoktur, ona ne ayrıldı ise hakkı odur sadece, gerisini hak sahiplerine ulaştırmalıdır. Aksi takdirde mesul olur, bu nimetler mihnet olup vebal olarak cezaya, mahrumiyete sebep olur. Servet sahiplerine düşen o ki,

¹ Fâtir:15

² Enbiyâ:35

israf etmesin, kibre, ucba düşmesin, mütevazı hâl içerisinde Rabbına hâlî, kalî, fiilî şükrünü arttırsın ve emanet olarak, bir imtihan vesilesi olarak verilen serveti en güzel şekilde yerli yerince teslim etsin, infak etsin ki bu maddi servetle ahiret ticareti yapmış olsun, hem de vebalinden kurtulmuş olsun. Mevlânâ Hz.'nin buyurduğu gibi serveti amaç değil araç olarak değerlendirirse inşaallah yüzünü ak eder aynı zamanda o El-Muğnî olan Yüce Padişah, onu ebedî âlemde ebedî nimetlerine gark eder inşaallah. Değilse ne kıymeti var? Mühim olan faniyi bâkîye dönüştürmek ve bunun sebeplerine yapışmaktır. Hakiki zenginlik ukbâ zenginliğidir. Kul, dünya yönüyle de ukbâ yönüyle de çok muhtaç bir varlıktır ve fakirlerin fakiridir, ihtiyacı pek çok, iktidarı ise hiç hükmündedir. Arzu ve ihtiyaçları ebedlere kadar uzanır. Şu dünyada nasıl ki pek çok şeye ihtiyacı varsa ki bu saymakla bitmez, ukbâsı için, ruhu için de pek çok, hatta daha fazla şeye ihtiyacı vardır. Bunca ihtiyacını karşılayacak O Yüce Mevlâ'dan başkası değildir elbette. Nasıl ki şu dünya yurdunu ve içindekileri ihtiyacımıza binaen halk etmiş, emrimize sunmuşsa, aslî bir yer olan ahiret diyarını da yine kullar için hazırlamış olduğunu bildirir. Nasıl ki burada fani olmamıza rağmen her ihtiyacımıza cevap verecek şeyleri yaratmış, istifademize sunmuş, ukbâ âleminde de bütün ihtiyaçlarımıza cevap verecek şekilde nimetlerin mevcudiyetini bildirmektedir.

Bu konunun diğer bir yönü var ki, o da manevî zenginliktir; nimetler, ihsanlar iki türdür, biri maddi diğeri manevîdir ki bu iki yönlü nimetin hâlık'ı, Ğaniyy olan Yüce Allah, hakiki hükümdardır, Melîk'tir. Manevi zenginlik de aynen maddede olduğu gibi sebeplere vusul ile olur ki, madde planında ve mana planında hemen hemen sebepsiz bir şey yaratılmamış olmakla beraber olması talep edilen her şeye vasıl olmak için sebeplere yapışmak takdir edilmiştir. İnsan cüz'î iradesini kullanacak, sebeplere yapışacak, Allah (c.c) küllî iradesiyle karşılık verecek, takdir ettiği kadar başarı ihsan edip muvaffak eyleyecektir. Nasıl ki maddi zenginliğe sebepler varsa insan bu sebeplere tevessül ettiği zaman Allah dilediği kadar o kimseye ihsanlarda bulunuyorsa, manen de zengin olma yolları vardır ve sebeplere yapışan kulunu Allah (c.c) bu yolda muvaffak kılip ona manevi zenginlikler ihsan eder. Bu kulların başında Peygamberler Sultanı Yüce Resulullah (s.a.v) gelmektedir ve cümle enbiya manevi zengindirler ki, Allah'ın bu isminin tecellisine tam makes olmuş bahtiyarlardır. Bu tecelliye peygamberlerden sonra onlara manen yakınlıkları nisbetinde ümmetleri nail olmuşlardır. Zenginliğin yollarını Kur'an-ı Azîmüşşan'da Yüce Allah bildirir. Hem öyle bir zenginlikten bahseder ki, onlara korku ve hüznün olmadığını, mahzun olmayacaklarını, o Hak dostlarına istedikleri her şeyin verileceği bildirerek adeta cennetlerde mülkiyet hakkı tanınacağını, onların cennet sultanları olacaklarını haber verir. Bu zenginliğin yolları da açık seçik bildirilmiş ve tarifleri yapılmıştır. O Yüce Resulullah (s.a.v) halen, kalen, fiilen kazanç yollarını, zengin olma sırlarını beyan etmiştir, yeter ki kul kulluğunun şuurunda olsun, aczini, fakrını bilsin, tevazu ile Ğaniyy olan Rabbının himayesine girip sebeplere yapışarak fırsatı iyi değerlendirsin. O Ğaniyy Padişah bir mesajında şöyle buyuruyor:

"O, yerde ne varsa hepsini sizin için yarattı." ³

"Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım." ⁴

İnsan kul olabilirse o Padişah'ın hazineleri onun içindir. Ğaniyy olan Mevlâ, kul olabilen kuluna pek çok ihsan ve ikramlarda bulunacağını pek çok ayetlerde beyan etmiştir. Em o öyle bir Padişah'tır ki aynı zamanda Adl yani Âdil-i Mutlak'tır. Yapılan en ufak bir iyiliği dahi zayi etmeyip bol bol karşılık vereceğini bildirir.

"Onların yaptıkları hiçbir hayır karşılıksız bırakılmayacaktır. Allah, takva sahiplerini çok iyi bilir." ⁵

"Güzel davrananlara daha güzel karşılık, bir de fazlası vardır. Onların yüzlerine ne bir toz (kara leke) bulaşır ne de bir horluk (gelir). İşte onlar cennet ehlidirler. Ve onlar orada ebedi kalacaklardır." ⁶

"İman edip iyi işler yapanların (geçmiş) kötülüklerini elbette örteriz ve onlara, yaptıklarının daha güzeli ile karşılık veririz." ⁷

³ Bakara:29

⁴ Zariyat:56

⁵ Âl-i İmran:115

⁶ Yunus:26

Namaz, oruç, hac, zekât gibi farz ibadetlerin ecirlerinin hesapsız olduğunu ve yapılan her bir iyiliğin hatta kalbden geçen iyi bir niyetin dahi zayi olmayıp karşılığının verileceğini bildiren o Allah ki, tek Ğaniyy O'dur. Rabbının takdirine boyun bükten, kazaya razı olan, Rabbi hakkında daima hüsn-ü niyet sahibi olan, sıkıntılara sabredip göğüs geren ve Rabbına ve Resulüne karşı engin saygılı olan kullar manen Ğaniyy kullardır. Çünkü bu saydığımız ve Rabbın bildirdiği daha pek çok değerli vasıflara haiz olanları Allah (c.c) övüyor, onların asli vatanlarında pek çok nimetlerle serfiraz olacaklarını, cennetlerde konaklayacaklarını ve ebedi nimetler içerisinde Dar'üs-Selâm yurtlarında selamet içinde, değerli yüksek mevkilere sahip kılınacaklarını ilan ediyor. Yüce Allah, işte hakiki zenginlik olan o Ğaniyy olan Melik'in ihsanına nailiyat nasib eylesin.

Bu zenginliğe erebilmek de ancak dünya hayatında mümkün olacaktır. Ticaret burada yapılacak fakat karşılığı orada alınacaktır. Dünya ahiretin tarlasıdır. Her bir güzel amel, toprağa atılmış bir tohum misali ukbada meyve verecektir veya birer akçe misali o akçeler orada geçerli olup değer bulacaktır. İnsan kadar fakir, muhtaç hiçbir varlık yoktur denebilir, bir de cin tafesi için aynı şey geçerlidir. Diğer canlılar her ne kadar ihtiyaç içinde olsalar da asla insan kadar muhtaç değildirler. Çünkü diğer mahlûkatın ihtiyaçları bu dünya hayatıyla sınırlıdır. Hâlbuki insanın bu hayatından daha önemli bir ukba hayatı vardır ki, oradaki ihtiyaçlar kıyas kabul etmez. En azından burası fani, orası da bakidir. Ebedî hayat, ebedî ihtiyaçlar arz eder ki, bu ihtiyaçlara cevap verecek ebedî, sermedî olan o Ğaniyy Melik'tir.

مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ⁸ buyurarak kendini tanıtan Allah'tır.

O Ğaniyy hükümdarın aslında biz kulların taatine hiç ihtiyacı yoktur. Bizim ibadetimiz O'nun mülkünde bir artış sağlamadığı gibi, ibadetten imtina etmemiz de mülkünde bir şey eksiltmez. O Ehad'dır, Samed'dir, bir olan Allah hiçbir şeye hiçbir şekilde muhtaç değildir. İbadet-ü taate muhtaç olan, kullardır. O rahmeti sonsuz, Rahman, Rahîm, Raûf, Kerîm, Ğaniyy olan Yüce Allah kemal-i merhametinden kullarını zulmetten nura çıkararak o nurla kazanma kaybetme yollarını, kârı zararı, maddi ve manevi nimetlerinin nasıl elde edileceğini, vasıl-ı ilallah olma yollarını bildirmiştir ki, kula düşen bu lütfu, ihsanı bol Rabbına karşı müteşekkir olup minnetle şükürünü edaya say etmesidir.

O Ğaniyy-i Mutlak, Kadir bihak olan Mevlâ ki kulun ihlâsla işlediği cüz'î amele küllî karşılık vereceğini bildirir ve buna müşahhas misaller verir.

"Allah yolunda mallarını harcayanların örneği, yedi başak bitiren bir dane gibidir ki, her başakta yüz dane vardır. Allah dilediğine kat kat fazlasını verir. Allah'ın lütfu geniştir, O her şeyi bilir."⁹

Bir çekirdekten çıkan koskoca bir ağaç ve tonlarca meyve ve benzerleri, ibretle bakana o Allah'ın nasıl Ğaniyy olduğunu gösterir.

Maneviyatta da durum buna benzer. Başta `Lâ ilahe illallah Muhammedün Resulullah' diyenin, bu kelime-i tevhidin manasını da kalbi ile tasdik edenin cennete gideceğini bildiriyor Mevlâ. Bu çok zor bir şey olmamasına rağmen, Yüce Allah çok değer verdiği için, karşılığında büyük ödülle ihsanda bulunacağının müjdesini verir ki, insan böyle Kerîm Rabbına ne kadar teşekkür etse, minnettar olsa azdır.

Amele gelince, bu imanlı kişi Rahman, Rahîm, Kerîm Rabbına karşı itaatli, edepli davranıp hakka gönül verip hakkı yaşamaya gayret etse, işlediği her amel-i salih, ibadet-ü taat, hak uğrunda katlandığı her sıkıntı, külfet, sabır, sadakate ayrı ayrı ecirlerle karşılık verilir. Böyle bir kulunu o Ğaniyy Padişah ödül üstüne ödüllere ödüllendireceğini, izzetini, şerefini arttırıp yüce mekânlara, âlî makamlara vasıl edeceğini ve ind-i ilâhîde itibarlı kılacağını müjdelere ki, bu ödüllere nailiyete sebep teşkil eden amel-i salihlere vasıl olan insan hakikaten manevi zengindir. Böyle bir zenginlik takdire şayandır. Bu konumdaki bir mümin, Hakk'ın dostudur denebilir. Öyleyse aynı dünya zengini gibi yani Allah'ın zâhiri nimetlerine nail olanın mesuliyeti gereği şükretmesi gerektiği gibi, bu şahıs da şükür içinde olmalı ve asla bu nailiyatında nefse pay çıkarmamalı, bu hususta çok dikkatli olmalıdır. Aksi takdirde ucba düşer de yapılan güzel ameller kabul olmaz. Bu zâhid, âbid,

⁷ Ankebut:7

⁸ Fatıha:4

⁹ Bakara:261

âlim kulun en tehlikeli yönüdür. Şeytan ve nefis bu yolla ameli ifsad ettirebilir. Ucub, riya, sum'a, kibir gibi kötü ahlaklar manevi zengini iflasa sürükleyebilecek unsurlardır. Bu bahtiyar kul, şu ayet-i kerîmeyi özüne sindirmeli ve gelebilecek tehlikelere bu ayetin nuru ile karşı koymalı:

"Sana gelen iyilik Allah'tandır. Başına gelen kötülük ise nefsendendir." ¹⁰

Ne gibi hayırlı bir nailiyet varsa hepsi de Allah'ın takdiri, yardımı iledir. Bu açıdan bakılınca kul için kendi amelini beğenip ucba düşmek yerine, Mevlâ'nın lütuf içinde lütuflarını ferasetle idrak ederek şükrünü arttırmak en uygundur.

Manevi güzelliğe nail olan kula Allah (c.c) El-Ğaniyy ismi ile tecelli etmiştir, fakat kulun bu tecelliye gölge düşürecek tehlikeler karşısında çok dikkatli olması iktiza eder. Bilhassa riya çok tehlikeli olup şirk-i sağır ve şirk-i hafidir ki, ameli yok etmekle kalmaz, sahibinin cehenneme gitmesine sebebiyet verir, maazallah.

Cesette ruh ne ise, ibadet-ü taatte ihlâs o konumdadır. Nasıl ki ruhsuz ceset bir şeye yaramıyorsa, ihlâssız amel de her ne kadar çok da olsa zahiren hatasız kusursuz da olsa çürük ceviz gibi ateş almaya yarar.

O Ğaniyy olan Yüce Allah, şartlarına uyararak yapılan salih amellerin karşılığını dilediği gibi bol bol vereceğini bildirir.

Peygamberlerin bazılarını hem zahirde hem de batında zengin kılmıştır, İbrahim a.s, Süleyman a.s, Yusuf a.s gibi. Bazılarına da yetecek kadar dünyalık verip, sadece manevi zenginlik vermiştir, Peygamber Efendimiz (s.a.v), İsa a.s gibi. Sahabe-i Kiram'dan Hz. Hatice, Hz. Ebu Bekir, Hz. Osman maddi zengin iseler de bu muhterem zevat adeta madde zenginliğini satarak manevi zenginliği satın almışlar, bu imkânları bir araç olarak kullanmışlar, din uğruna infak etmişlerdir. Veraset-i enbiya olan Hak dostları, müridler, âlimlerde de durum aynıdır, onların içinde de hem maddi hem manevi zengin olanlar mevcuttur. Allah bu kullarına Ğaniyy ismiyle iki yönlü tecelli etmiştir. Onlar da zahiri nimetlerle ukbaya yatırım yapıp, dünyalığı manevî zenginliğe vesile etmişler ve kendilerini örnek alan müminlere en güzeliyle örnek olmuşlardır. Zahiri zenginliğin manevi zenginliğe mani olmadığını, bilakis manevi zenginliğin artmasına vesile olduğunu halen, kalen, fiilen ortaya koymuşlardır. Zaten bu iki yönlü tecellinin en faydalı, hikmetli yönü bu olsa gerek.

"Sadaka veren erkeklere ve sadaka veren kadınlara ve Allah'a güzel bir ödünç verenlere, verdiklerinin karşılığı kat kat ödenir ve onlara değerli bir mükâfat vardır." ¹¹

"Kim Allah'a güzel bir ödünç verecek olursa, Allah da onun karşılığını kat kat verir ve ayrıca onun çok değerli bir mükâfatı da vardır." ¹²

"Güzel söz ve bağışlama, arkasından incitme gelen sadakadan daha iyidir. Allah zengindir, acelesi de yoktur." ¹³

"Göklerin ve yerin mülkü O'nundur. Bütün işler ancak O'na döndürülür." ¹⁴

"Eğer Allah'a (rızası uğruna) ödünç verirsiniz, Allah onu sizin için kat kat arttırır ve sizi bağışlar. Allah çok mükâfat verendir, ceza vermekte acele etmeyendir." ¹⁵

"O halde gücünüz yettiğince Allah'a isyandan kaçınınız. Dinleyin, itaat edin, kendi iyiliğinize olarak harcayın. Kim nefsinin cimriliğinden korunursa işte onlar kurtuluşa erenlerdir." ¹⁶

"Sizi huzurumuza yaklaştıracak olan ne mallarınızdır ne de evlatlarınız. İman edip iyi amelde bulunanlar müstesna; onlara yaptıklarının kat kat fazlası mükâfat vardır. Onlar (cennet) odalarında güven içindedirler." ¹⁷

Ebu Hureyre (r.z)'den rivayetle Efendimiz (s.a.v) buyurur:

"Azîz ve Celîl olan Allah, (kullarının hasenât ve seyyiâtını yazmağa memûr olan meleklerine) her zaman şöyle emreder: Kulum fenâ bir iş yapmak istediğinde hemen bu irâdesini defterine kaydetmeyiniz; tâ ki, bu irâdesini tahakkuk ettirmedikçe. Eğer o

¹⁰ Nisa:79

¹¹ Hadid:18

¹² Hadid:11

¹³ Bakara:263

¹⁴ Hadid:5

¹⁵ Teğabün:17

¹⁶ Teğabün:16

¹⁷ Sebe:37

fenalığı yaparsa, o yaptığı fenalığın bir mislini yazınız! Eğer benden çekinerek yapmaz bırakırsa, bu defa onun hesabına bir sevap yazınız! Bir de kulum bir iyilik yapmak isterse de (her hangi bir mâni ile) yapamazsa ona da güzel niyetine mükâfat olarak bir sevap yazınız. Eğer yaparsa, yaptığı o işin mükâfatını on mislinden yedi yüz katına kadar yazınız!”

Pek çok ayet ve hadisler o Ğaniyy hükümdarı anlatır, Rabbim anlayanlardan eylesin. Âmin.

Kula düşen, aczini, fakrını, muhtaç bir varlık olduğunu bilmek, her şeyin yegâne yaratıcısı, sahibinin Allah olduğunu tasdik ederek üzerine düşen kulluğu şuurla ifa etmeye çalışmaktır. Asla kendinde varlık görmemek, 'ene'den geçip her şeyde 'Hüve'yi tasdik etmektir ki bu surette Mevlâ zahirî nimetini bakî nimetlere tebdil eyler. İnsan bazen kendi çalışıp veya kafasını çalıştırıp da kazandığını düşünüp esas sahibini unuttur, her şeyi sebeplerden bilir.

Evet, Allah her şeyi sebeplere bağlamıştır, muhakkak sebepler devreye girmiştir fakat zavallı düşünmez ki sebepleri yaratan kimdir, o sebeple muvaffak eden kimdir? O akli, o gözü, kulağı, iradeyi velhasıl maddesi ve manası ile o vücut ülkesini yaratan, yaşatan kimdir? Evet, her şey O'na ait. Halk eden, takdir eden, sebepleri yaratan, sebeplere tesir icra eden yalnız ve yalnız o Yüce Padişah'tır. İnsana düşen büyüklenmek, kendine pay çıkarmak, hakiki maliki unutmak değil, daima o Yüce Ğaniyy hükümdara teşekkür etmek ve minnettar olup şükranlarını arz etmektir.

تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَفُورُ¹⁸

“Mutlak hükümrancılık elinde olan Allah, yüceler yücesidir ve O'nun her şeye gücü yeter.”¹⁹

“O ki, hanginizin daha güzel davranacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratmıştır. O, mutlak galiptir, çok bağışlayıcıdır.”²⁰

¹⁸ Mülk:1-2

¹⁹ Mülk:1

²⁰ Mülk:2